

[Johs. Christiansen.]

Endelig er der de forpligtelser, Danmark er gået ind under ved sin tiltrædelse af Atlantpagten. Om vor stilling hertil har det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) givet så klar besked under folketingsdebatten den 22. maj, at ingen med rette kan være i tvivl derom. Mit parti erkender, at denne pagt er en realitet, at den sammen med vort medlemsskab i FN indtil videre er grundlaget for dansk udenrigspolitik, og at den følgelig må præge også landets militærpolitik. At det radikale venstre anlægger en anden vurdering af Atlantpagtforpligtelserne med hensyn til omfanget af vort militærvæsen, end flertallet gør, er en anden sag, som jeg skal komme tilbage til senere.

Det er rigtigt, at mit parti aldrig har næret den tyrkertro til værdien af militære magtmidler her til lands, som andre synes at have bekendt sig til. Denne forskel i overbevisningen om det, som ikke ses, er blevet stærkt, ofte endda hensynsløst, anvendt mod det radikale venstre. Sandheden er, at vort parti aldrig har krævet landet afrustet, således som visse andre partier har gjort det, men altid åbent har erkendt, at et militærvæsen af en vis størrelse, tilpasset den i de skiftende perioder eksisterende udenrigspolitiske situation, var en nødvendighed for landet, så længe folkene i verden ikke var blevet enige om at bygge deres nationale sikkerhed alene på en international rets- og voldgiftsordning. Dette principielle synspunkt er fremdeles det radikale venstres. Derfor er visse godtfolks lige så trivielle som grundløse anklage mod os for kun at være negativt indstillet i militærpolitisk henseende en tom talemåde, der forhåbentlig ikke danner målestok for vedkommendes intelligens.

Men det radikale venstre foretrækker at anlægge en nøgtern vurdering også af de forhold, der berører det nationale. Vi har altid stillet os passende skeptisk overfor dem, der i disse spørgsmål fortrinsvis lod sig lede af følelsesmæssige grunde. Hertil vil man formentlig nu svare: ja, men i dag har vi en virkelig realitet at kunne henvise til: et stort vestligt militært fællesskab, hvoraf også Danmark er omsluttet. Den højtærede forsvarsminister betegnede forleden dag dette fællesskabs første mål som et forsøg på at skabe en sådan magtbalance mellem øst og vest, at aggressive fristelser ophører. Vi har peget på det før, men lad det blive gjort en gang endnu: historien har endnu intet eksempel på, at en kaprøstning, eller lad os blot kalde det

en tilstræbelse af magtbalance, mellem to stormagter eller to grupper af magter ikke uvægerligt er endt i krig. Med denne bitre historiske lære i minde er det vist klogest også af forsvarsministeren ikke at gøre teorien om en fredsbevarende magtbalance til en altfor klippefast leveregel. Der er kun een måde at vurdere betydningen af eller meningen med et lands forsvar på, i dette tilfælde Danmarks. Det er ved, at man nøgternt og koldblodigt søger klarlagt, hvilke opgaver det med rimelighed kan påtage sig at løse.

I sin fremsættelsestale i tirsdags refererede forsvarsministeren 4 punkter i det planlægningsarbejde, der er foretaget på grundlag af Atlantpagten, og nævnte her som punkt 2 en generel vedtagelse af de hovedlinier, der såvel militærpolitisk som strategisk skal være gældende ved forsvarrets tilrettelæggelse. Oversat til jævnt dansk betyder dette formentlig, at spørgsmålet om de militære opgaver, Danmark skal kunne løse, er indbefattet i den nævnte generelle vedtagelse. Ministeren siger nemlig senere i talen, at de europæiske fastlandsnationer „skal kunne præstere et første forsvar af deres hjemland, hvoraf ingen del skal opgives uden kamp“.

Er der nu rimelig udsigt til, at Danmark kan løse en opgave af denne karakter, når det tillige tages i betragtning, at ingen del af dets territorium må opgives uden kamp? For mig lyder det ikke sandsynligt. Spredt, som vort land er i en række forholdsvis små ømråder, foruden den jyske halvø, må stillingen sikkert siges at være den, at vi umuligt kan udruste så store landstyrker, at der kan optages en virkelig kamp mod en overmægtig angriber, hvor i landet den så end sætter sine styrker ind. Formlen om, at ingen del af territoriet må opgives uden kamp, kan altså efter vor opfattelse ikke holde i praksis.

Men så rejser også det spørgsmål sig, om vore repræsentanter i den af ministeren nævnte planlægningskomité har været tilstrækkeligt opmærksomme på dette forhold. Men kan det nu indvendes, at Danmark ikke formår at føre en markkrig i det omfang, den generelle formel forudsætter, kan det så overhovedet forsvareres at sætte så store ofre af menneskelig, social og økonomisk art ind derpå, som flertallet nu foreslår? Derom vil mange i landet sikkert have deres tvivl. Men den foreslåede forsvarsordning opbygger en militær styrke under den forudsætning, at de stærke Atlantmagter iler til undsætning. Ja, det forstår jeg, og det er mig i denne forbindelse derfor stadig noget ubegribeligt, at Danmark skal sprede